

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Een vaderlijke hand

"Laat Uw hand mij te hulp komen"
Psalm 119:173

Het oude jaar ligt achter ons. 't Is afgesloten. 't Is definitief ten einde. Geen enkele dag ervan komt terug. Een nieuw jaar ligt voor ons. We hebben elkaar de zegen van de Heere toegewenst. Die zegen hebben we nodig. Elke dag van het nieuwe jaar. Wat het jaar 1997 ons zal brengen is verborgen. We weten niet of het zal gaan over hoogten of door diepten. Het kan het jaar zijn van ons sterven. Het kan het jaar zijn van de wederkomst van de Heere Jezus. Het niet-weten kan leiden tot onverschilligheid of tot nalatigheid. Die houding past ons niet. Is er dan geen God in Israël? Dit past ons: "zij sloegen het oog op God, en liepen als een stroom Hem aan". Weet u wat het meest belangrijk is: of we gaan aan de hand van God? Want wat is de mens zonder die hand?

Er is een hond niet aangelijnd in het drukke verkeer. Er wordt hevig geclaxonneerd. Het dier verkeert in levensgevaar. Er is een schaap in een niet-afgerasterde wei. Het eigenzinnige dier wil natuurlijk over de weg heen naar een betere wei. Gierende remmen. Het schaap is omgekomen. Er is een klein kind in een grote stad. De hand van de vader of moeder is er niet. De peuter wordt omringd door levensbedreigende situaties. Wie los is van de hand van God is gelijk aan die hond, dat schaap of dat kind. Ja waarlijk - wat bent u zonder die hand van God? De psalmdichter weet wat dat is. Hij kent zijn diepe afhankelijkheid. Daarom dat gebed of Gods hand voor hem mag zijn een helpende hand. 't Is hier echt een geloofsgebed. Het geloof redeneert niet; het is kinderlijk. Zo

kinderlijk dat geloofd wordt dat God Die een Geest is, een hand zou hebben. Maar God openbaart Zichzelf zo in Zijn Woord. Om hemelse zaken in menselijke taal ons duidelijk te maken. Er is naar de Schrift niet alleen een helpende hand. Die hand van God is ook een zorgende hand, een zegnende hand, een reddende hand, een gevende en een dragende hand. Die hand is een liefdehand en een ontfermende hand. Die hand kan ook zijn een bestraffende, een slaande, een kastijdende hand. David zegt vanwege zijn zonde dat Gods hand dag en nacht zwaar op hem was. Die hand was er opdat David tot schuldbelijdenis zou komen. Dat Gods hand zo is, is het grootste wonder. Die hand zou kunnen wegslaan. Immers wij hebben ons losgerukt uit die hand, en we doen niet anders dan Gods genadige hand wegslaan. Een toornende hand hebben wij verdiend. Dat Gods hand niet voor eeuwig wegslaat zit in de doorboorde handen van Jezus Christus. U weet dat Zijn handen werden doorboord toen Hij aan de kruispaal op Golgotha vastgenageld werd. Al wat we hebben gezegd van Gods hand, al wat de Schrift laat zien van die handen vindt z'n grond in de doorboring van Jezus' handen. Ik leef uit Zijn hand. Dat is kenmerkend voor het geloof. Een hand, onze hand is geschikt vast te grijpen en vast te houden. Om niet meer los te laten. Gods hand ook. Asaf zegt in zijn bekende psalm: "Gij hebt mijn rechterhand gevat". De zekerheid van zaligworden zit in die hand van God die vastgrijpt en nooit meer loslaat. Kenmerkend voor het geloof is al de hoedanigheden van Gods hand in Christus Jezus te zien. Dan leven we echt door die hand en uit die hand. Een

milde hand, een vaderlijke hand.

Nu - gaan we aan die hand voort? Dan hebben we niets te vrezen al de dagen van het nieuwe jaar. Een kind aan de hand van de Vader. Hij pakt mijn hand. Neen - niet ik. Nogmaals - ik wil zonder die hand voortgaan, zelf de koers bepalen, en tenslotte voor eeuwig verloren gaan. Maar God vanwege eeuwige liefde - Hij grijpt de hand.

Loslopend mens, wat moet u nu in het nieuwe jaar? Zonder vastgeleide, alleen? Dat gaat verkeerd. Och - dat u heden ontdekt dat Gods hand is een gevende hand. "Al waar het u aan ontbreekt". Dat u heden ziet, oog krijgt voor die belovende hand, waarin alle schatten zijn voor tijd en eeuwigheid. Zoudt ge niet begeren te worden een bedelaar om uit Zijn hand te ontvangen? Och - dat die vuist van vijandschap opengaat, en aan het begin van het nieuwe jaar een bedelaarshand wordt. Gods hand te mogen zien zoals die is in Christus Jezus, o, ik zeg het weer: 't zijn milde handen, handen die mildelijk geven en nooit verwijten.

Moet ge nu nog alleen voortgaan? Door Gods Geest ga ik mijn kleine hand leggen in die grote en machtige hand van God. Dan ga ik aan die hand voort.

Ik hoop zo dat u oog krijgt voor uw handen. Dat zijn gesloten handen, vijandige handen, en vuile handen, bezoedelde handen. Hoe meer ik oog krijg voor mijn handen des te meer oog krijg ik voor Gods handen. Dan laat ik niet af mijn hand en oog op te heffen naar omhoog.

Nu gaat het in mij zingen: "Ik zal, vol heldenmoed, Daar mij Zijn hand behoedt, Tienduizenden niet vrezen; Schoon ik, van alle kant, Geweldig aangerand En fel geprangd moog' wezen."

De vaderlijke hand van de Heere zal al het kwaad dat Hij mij in dit jammerdal toeschikt, mij ten beste keren!

Ds.v.Z.

Van de administratie

We mogen u hierbij weer doorgeven wat we in de laatste weken van 1996 hebben ontvangen. Aan giften voor ons blad ontvingen we f 516,-, waarvan f 300,- als schenking uit de nalatenschap van een overleden abonnee en f 50,- van de Chr.Geref. Beziningskring Friesland. Voor de school te Dundas werd door de diaconie van de Chr.Geref. Kerk te Meerkerk f 200,- overgemaakt. Voor al deze giften namens het schoolbestuur van Dundas hartelijk dank en bij voortduur aanbevolen. Ook dank voor de opgave van 4 nieuwe abonnees.

U zult binnenkort de acceptgirokaarten voor betaling van het abonnementsgeld voor dit jaar weer ontvangen. We verzoeken u vriendelijk deze kaart na ontvangst, ivulling en onder-tekening zo spoedig mogelijk naar de

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op geluidscassette en/of in braille, groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Postbank of uw eigen bank op te sturen voor betaling. U weet dat de kosten voor de uitgave van ons blad, drukken, verzenden enz., ruim 3 keer zo hoog is als het opgegeven bedrag voor het abonnementsgeld. Gezien de vele grote en kleine bedragen aan giften en overbetalingen die we steeds mogen ontvangen, heeft de commissie gemeend het abonnementsgeld niet te verhogen. We hopen dat de Heere de harten weer mocht neigen, zodat we ook dit jaar verblijd mochten worden door uw gaven. Heeft u het abonnementsgeld over 1996 nog niet betaald dan kunt u dit bij deze betaling alsnog doen. Bij voorbaat dank.

Adm. Bewaar het Pand : A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, Telefoon: 0172-474202. Postbank 704350.

Van de redactie

Inhoud

Ds. D. Slagboom vervolgt zijn schrijven "Om het Woord der waarheid." "Ds. K. Visser schrijft verder over "De heilsfeiten en haar betekenis voor het geloof." Ds. M.J. Kater gaat door met schrijven over Sibbes. Ook zijn enkele persberichten opgenomen.

Om het Woord de waarheid.

(n.a.v. "Het verhaal gaat...")

Ervaring en bevinding.

Nog een keer wil ik iets zeggen over "Het verhaal gaat...". In de voorgaande artikelen heb ik geprobeerd te laten zien hoe gevaarlijk dit boek is. Het beweert dichterbij Gods Woord en het verstaan ervan te leiden, terwijl het in werkelijkheid er verder van af brengt. Daarbij is dit boek een openbaring van allerlei afwijkende opvattingen, die in bredere kring anhang gaan vinden en een bedreiging vormen voor het recht belijden van Gods Woord en de prediking overeenkomstig dat Woord. Omdat deze verhalenbundel zo vlot leest, gaan die verkeerde opvattingen er zo gemakkelijk in. Een boekhandelaar uit onze kring zei het zo: "'t is jammer, het is een spannend boek, daarom verkoopt het goed". Nog aan het begin van de bespreking van dit boek belde me iemand op. Hij vond dat er aan dit boek niet teveel regels gewijd moesten worden. Een zin was genoeg. Hij zal wel bedoeld hebben dat het genoeg was om te zeggen, dat het een verder-

Inhoudsopgave 31e jaargang.

Voor het eerst krijgt u een overzicht van de inhoud van de 31e jaargang van ons blad. Dit verhoogd onzes inziens de bruikbaarheid van ons blad. We zeggen diaken J. Boer van harte dank voor het vele werk dat hij hieraan heeft mogen en willen doen.

Het jaar 1997

We mochten een nieuw jaar binnengaan. Velen zijn dit jaar met een lege plaats ingegaan. Moge de nabijheid des Heeren ondervonden worden ook door weduwnaren onder de predikanten en door predikantsweduwen. Als we naar beneden zien is er veel wereldgelijkvormigheid, lauwheid en geldgierigheid binnen de kerken. We zouden geneigd zijn te zeggen dat het niet goed gaat. Wanner we het oog naar Boven mogen opheffen, gaat het toch goed. Het welbehagen des Heeren gaat voort. Zolang de zon en de maan er zullen zijn zal de vreze Gods op deze aarde gevonden worden. Moge de inhoud van en het werk aan ons blad door de Heere gezegend worden. De Heere geve lust en kracht om ook dit jaar te doen wat in dit opzicht gevraagd wordt.

AvH

felijk boek is. Ik proefde uit die opmerking ook een beetje de gedachte: het is niet nodig om daarmee bezig te zijn. Overigens had ik een goed gesprek met hem. Niettemin deed het me goed in diezelfde tijd een ontboezeming te lezen van wijlen ds. L. Vroegindewij. In een van de delen, waarin zijn vroegere artikelen over de Dordtse Leerregels gebundeld zijn, is die te vinden: "Het komt mij voor, dat het ook noodzakelijk is, dat onze predikanten zich meer dan tevoren rekenschap geven van de prediking en de geloofsleer der gereformeerde richtingen. Ik wil de aandacht vestigen op de mogelijkheid, dat men teveel leeft bij de oude leuzen, maar zich niet verdiept in de nieuwe prediking en haar gevaren". Deze bundel bevat eigenlijk korte preekjes. Daarin komt een prediking uit, die levensgevaarlijk is voor de echte geestelijke beleving. Voor deze laatste keer gaat het om een zaak, die we niet zo licht ontdekken. Het lijkt alsof deze bundel erg toepasselijk

de bijbelse verhalen vertolkt. Er is aansluiting-volgens meerderen-aan de vraag naar de ervaring in de omgang met God. Ondertussen blijkt het niet te gaan om de echte bevinding naar de Schriften.

Verhalen en ervaring.

Wij geloven aan een verband tussen de verhalen van Gods Woord en de ervaring, die Gods Geest werkt in het hart van arme zondaren. Laten we die ervaring nu maar "bevinding" noemen, om die te onderscheiden van de ervaring in het algemeen. Dan moeten we zeggen dat bij die bevinding het Woord Gods z'n plaats heeft en behoudt, zoals God die Zelf gegeven heeft. Het is het gezaghebbende Woord Gods. Er is geestelijke aansluiting aan dat Woord bij de rechte bevinding, erkenning van dat Woord. Er is een leven in afhankelijkheid van dat Woord. In die bevinding is het niet een aparte kenbron, die gezag heeft naast dat Woord Gods. Hoe anders is het in "Het verhaal gaat...". Het gaat uit van een heel andere beschouwing. Het klimaat waarin de Bijbel het gezaghebbende Woord Gods is, wordt hier gemist. Bij het nauwkeurig lezen van dit boek komt dat duidelijk openbaar. We gaan dat nu niet weergeven met aanduidingen, die vandaag in de theologische wetenschap gebruikt worden om te laten zien met wat voor soort "theologie" we hier te maken hebben. Over het algemeen spreekt dat onder ons niet. Ik probeer het zo te zeggen, dat de eenvoudigen onder ons begrijpen: hier wordt Gods Woord tekort gedaan. Hier wordt op een ervaring ingespeeld, die lijnrecht staat tegenover de echte bevinding in verbondenheid aan de Heilige Schrift. Om het zo begrijpelijk mogelijk voor te stellen moeten we op drie elementen letten, die iets zeggen van het verband tussen de bijbelse verhalen en de ervaring, uiteraard zoals hier benadrukt. Het eerste element betreft de Bijbel als een verhalenbundel. Die verhalen geven niet een werkelijk gebeuren weer maar zijn verhalen door mensen van hun Gods-ervaringen. Hij zegt dit zelf in het verhaal van de schepping: "In Israëls beleving kunnen mensen kinderen op aarde bij tijd en wijle een glimp van de hemel ontvangen en van deze godservaringen hebben zij verhalen gemaakt. Mensen vertellen van hun omgang met God. In die omgang hebben zij ervaringen opgedaan, die tegemoet komen aan hun verlangen naar troost en geborgenheid, aan de ver-

wachting voor de toekomst. Het is bekend van dezelfde schrijver, dat hij zoiets niet alleen zegt voor de verhalen over schepping, val, Abraham enz. Hij zegt het ook voor de nieuw-testamentische verhalen. Daar worden verhalen verteld, die document zijn van de ervaringen met Jezus, in wie de gelovigen "iets" van God hebben ontdekt. Ik teken hier even aan dat het gebruik van "iets" heel kenmerkend is voor de schrijver. Meer is er immers niet te zeggen! In ieder geval is zo Gods Woord uitdrukking van ervaringen. Zo kunnen dit soort theologen zeggen: het behoeft niet historisch gebeurd te zijn, het ware zit in de ervaringen, die levensecht zijn en aansluiten bij de ervaringen van de mensen van alle tijden. Het tweede element gaat over het vertellen van die verhalen, zoals hier in dit boek. We weten het inmiddels: praat niet over navertellen, de verhalen worden doorverteld, herverteld!

Zo komt er een geweldige nadruk op de verteller, in veel gevallen dus de predikant. Hij behoeft zich niet te storen aan het verband van de tekst, niet om de vraag: wat heeft de Heere hier te zeggen. 't Gaat immers om het inspeelen op de ervaringen van de hoorders. De prediker vertelt vanuit een ervaring en emotie. Hij draagt op zijn wijze de ervaring over van het Bijbelverhaal. Hij zoekt sleutelwoorden uit, die bepaalde ervaringen laten zien, bepaalde versieringen in de tekst, de spiegelbeelden van het menselijk ervaren door de eeuwen heen. Zo brengt hij het Bijbelverhaal in zekere zin naar zijn eigen vrijheid. De mens is religieus van-huis-uit, hij loopt ook vandaag met religieuze vragen. Ter Linden weet het! Wij zouden het hem na kunnen zeggen. Alleen de wegen gaan uiteen, als het over het antwoord gaat op die vragen. Dat antwoord wordt gegeven in een verhaal, dat een fantasierijke uitbeelding is van het Bijbelverhaal, dat al vol tijdgebonden, fantasierijke woorden en versieringen is. Zo hebben immers de mensen van toen hun verhalen verteld, die nu door de verteller aansluitend worden gemaakt met de mensen van nu. We kunnen zeggen, dat Ter Linden de gaven had om dat te doen. 'k Hoorde onlangs van iemand dat de drommen voor de deur stonden van de Westerkerk, toen hij daar weer eens een keer preekte. Het derde element wil de aandacht richten op hen die deze verhalen lezen of horen zij voelen zich "vereenzelvigd" in hun eigen ervaring met de persoon of het gebeuren in het verhaal.

't Geeft dan tenslotte ook niet of dat verhaal uit Gods Woord komt of uit de kerkgeschiedenis. 't Gaat maar om de gelijke ervaringen. Ze brengen "identificatie". Men gaat deelnemen aan het verhaal. Het verhaal geeft moed en doet "messiaans" leven in het zoeken van gerechtigheid en het strijden tegen onderdrukking. Niet het geloof, het door de Heilige Geest gewekte geloof gaat voorop. Het geloof dat het Woord toevalt. Nee, de ervaring is hier weer beheersend. In de aansluiting van het eigen levensverhaal met dat van een van de figuren uit de verhalen wordt moed gekregen. Welk fundament heeft die moed? Waar komen de genade vandaan en de kracht om deel te nemen aan het verhaal? Ter Linden heeft eigenlijk geen antwoord op die vragen. Omdat het bij hem rust op ervaringen van mensen. We kunnen ook zeggen: omdat het eerste levensverhaal van de diepe val in Adam niet wezenlijk geloofd wordt. Nog meer: omdat het verhaal van het Leven in Christus niet wezenlijk geloofd wordt. Och, dat laatste verhaal is helaas voor de schrijver niet meer dan het verhaal van een bijzonder mens.

Een voorbeeld.

Het is niet moeilijk om uit dit boek een voorbeeld te noemen van verhalen die "dragers zijn van Godservaringen". Nico ter Linden is een man met een groot talent, die met grote handigheid Godservaringen weet uit te buiten. Tot drie keer toe vinden we in deze bundel een bepaald sleutelwoord, dat een geheim draagt. Ik bedoel de aanduiding "de derde dag". Eerst vinden we die in de geschiedenis van Abraham en het offer van Isaïc. Als Abraham op Gods bevel met Isaïc naar het land Moria is gegaan om Isaïc te offeren op één van de bergen, die God hem wijst, dan lezen we, Genesis 22:4: "Aan de derde dag, toen hief Abraham zijn ogen op en zag de plaats van verre... Ter Linden tekent aan: "Ten derde dage betekent in Israëls verhalen, dat een beslissend moment is aangebroken. Ten derde dage nemen de dingen een keer..." We vinden die aanduiding ook in de geschiedenis van Jozef, als hij de dromen verklaart aan de schenker en de bakker. We lezen dan weer van de derde dag. Op die dag wordt de schenker teruggebracht aan het hof van Farao en de bakker opgehangen. Het gaat weer om het beslissende ogenblik, de dingen die een keer nemen. (Genesis 40:20)

Tenslotte is die ook in de geschiedenis

van de Verbondssluiting bij de Sinai. Ten derden dage daalt de Heere neer en sluit Zijn verbond met het volk. "Weer" het beslissende. (Exodus 19:16) Ik ga er niet op in, hoe hier wel al te gemakkelijk gebruik gemaakt wordt van een bepaald trefwoord. Voor ons doel is het belangrijker er op te wijzen, dat de auteur die woorden geen plaats geeft in de geschiedenis van het heil, maar enkel in de wending van de moeite. Hoe hij het bedoeld heeft is nooit zo duidelijk geworden als in een Paasbijdrage in April 1996: "Ten derden dage betekent in de Bijbelverhalen niet "na twee nachties slapen, het is geen tijdsaanduiding". Ten derden dage wil in de geheimtaal van de Bijbel zeggen dat er naar het besef van de mensen "iets" van Godswege geschied is. Wanneer weten wij niet en hoe weten wij evenmin, maar na de dood van Jezus is bij de discipelen het geloof doorgebroken, het vermoeden, het vertrouwen, dat God Zich aan gene zijde van het graf over Jezus ontfermd heeft en Hem in het huis van Zijn Vader een plaats bereid heeft. Van dat geloof leggen zij vervolgens in een aantal verhalen getuigenis af...". Let er eens op: "naar het besef", "...het vermoeden"... Verhalen over ervaringen. Het ergst: het verhaal over de ervaring van de Opgestane zonder het geloof in Zijn opstanding.

Verhaal en bevinding.

De schrijver van dit boek heeft in meer dan één interview verteld van de

gewezen orthodoxe mensen die de dogmatische prediking zat waren en nu onder zijn verhalen weer moed kregen. Ik laat zulke uitspraken voor wat ze zijn. Echter ze geven wel reden om wat anders te zeggen. De kritiek kan en mag nooit betekenen, dat we een prediking moeten hebben, die voorbij gaat aan de ervaring, die het ware geloof kent. We noemen die "Bevinding". Als de prediking opgaat in een beschouwing over de heilshistorische aspecten van een verhaal dan is het een arme prediking. De Heere roept tot de verkondiging van de grote daden Gods. Daarbij kunnen we niet voorbijgaan aan de Heilige Geest. Die Geest heeft plaats in de heilsgeschiedenis. Hij heeft ook gewerkt in de harten van degenen die wij ontmoeten in die heilsgeschiedenis. De rechte prediking zal over dat werk Gods moeten gaan en de lijnen trekken naar de gemeente in onze tijd. Dan wordt er niet schematisch gepreekt, maar geestelijk. Dan is er waarschuwing en ontdekking, nodiging en moedgeving in de prediking. Dan worden de sleutelen des hemelrijks bediend.

Dan komt het werk Gods openbaar in het leven van Gods kinderen, als zij zich herkennen in de prediking. Dan worden zij steeds meer gebonden aan Gods eeuwig blijvend Woord om in afhankelijkheid van de Heilige Geest uit dat Woord te leven. Voor de kerk die die prediking (door Gods genade) blijft betrachten is er toekomst.

D. Slagboom

Sibbes (7)

"...de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen...". Juist een woord als dit uit de mond van de Zaligmaker dient een krachtige aansporing te zijn voor het gebruiken van de middelen der genade, om de geestelijke oefeningen niet na te laten en om niet slordig te worden als het gaat om de vruchten van het nieuwe leven. En dat allemaal vanuit de verlamme gedachte: "het is toch allemaal niets, alles onvolkomen en met zonde bevlekt". Niet dat het laatste niet waar zou zijn, maar de conclusie die we er aan verbinden is onjuist, namelijk dat we het eigenlijk net zo goed allemaal kunnen laten: "wat heeft de Heere er aan? Niets! Het zijn allemaal stinkende vruchten". Ach, wie kent deze verlamme gedachten niet- hoe vleugellam het geloof terneer ligt.... Toch, zo zegt

Sibbes, heeft Christus deze vruchten lief, al ruiken ze allemaal nog naar de walm van de oude mens. En moeten we ook niet steeds weer en ook steeds meer leren dat de 'vruchten van het nieuwe leven' geen vruchten zijn van een nieuw leven als zodanig, maar ten diepste vruchten van Christus Zelf zijn: "Uw vrucht wordt uit MIJ gevonden"?! We luisteren deze keer verder naar een aantal heel praktische-vertroostende en vermanende- opmerkingen m.b.t. de ontmoedigen, de bestrijdingen en de zwakheden, die er zijn als het gaat om het vervullen van onze geestelijke plichten. Plichten, waarvan trouwens geldt dat het onnoemelijke voorrechten zijn!

tegen de stroom in

Deze uitdrukking geldt dan allereerst

en allereerst van het eigen hart. Ons hart heeft de neiging om 'vrij' te willen zijn en het kost moeite om het te brengen onder het juk van het doen van onze plicht. "Onze verdorvenheid blijkt het meest uit wat we niet doen"! Over zonde van nalatigheid gesproken.... Maar juist in het ons zetten tot onze plicht - al voelt u niets en al hebt u niets- wil God hetgeen HIJ in ons werkte versterken. Juist zo maakt Hij Zijn werk des te duidelijker en laat Hij ook zien dat Hem alle eer toekomt van het werk in zo'n ongeschikt hart. "De wind blaast waarheen hij wil..."

(Joh.3:8): de Heilige Geest werkt vrijmachtig. Maar zijn wel alle zeilen gehesen? Al hebt u nog zo'n koud en gevoelloos hart: als dan de wind des Geestes gaat waaien.... dan komt er de warmte, de kracht, dan stroomt het bloed weer door de aderen!

met lijdzaamheid lopen

Sibbes wijst er op dat een van de oorzaken van onze ontmoedigen in het lijden ons ongeduld is. "O, dit kruis, ik kom er nooit door". Maar als God ons een kruis oplegt, dan zal Hij met ons zijn in dat kruis en uiteindelijk ons er gelouterd uit doen te voorschijn komen. Wat we verliezen is alleen maar het schuim! (Zach.13:9), zo schrijft Sibbes. "In eigen kracht kunnen we niet de minst moeite dragen, maar met de "bijstand des Geestes" zelfs de grootste". De Geest wil er Zijn schouders onder zetten om zo onze zwakheden te dragen. "Gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord" (Jac.5:11). Zo heel treffend wijst Sibbes er dan op dat wij óók gehoord hebben van Jobs- niet-meer-willen-dragen! Zijn ongeduld. "Maar het behaagt de Heere dát genadig voorbij te zien". Vergeet in uw lijden niet dat "Christus" genadetroon vlak naast uw bed staat, en Hij uw tranen en uw zuchten telt". In dit verband wijst Sibbes ook op de betekenis van het sacrament (en daarbij heeft hij m.n. het Heilig Avondmaal op het oog). Voor engelen? Nee! Voor volmaakte (of bijna-volmaakte) mensen? Nee! Voor de zwakken! Zwakken, die de zonde en hun verdorvenheid haten en daartegen strijden, en begeren naar al de geboden Gods te leven.

ontmoedigen bemoedigd

Als er dan zoveel dingen zijn die moedbenemend zijn, mis-moedig maken, waar komt dit dan uit voort?

Als Sibbes deze vraag onder ogen ziet noemt hij een heel aantal dingen, die ik

kort doorgeef om er onze winst mee te doen:

1. De oorzaak ligt niet in God! Is er immers reden in God om ons te laten ontmoedigen? Nee, noch in de Vader, noch in de Zoon, noch in de Heilige Geest. Hoe heeft de Drie-enige God Zich geopenbaard?

a. De Vader stelde Zichzelf in een verbond "om Zich te ontfermen gelijk een vader zich ontfermt over de kinderen" (Ps.103:13). Zó handelt Hij met onze zwakke pogingen, ons gebrek aan kracht enz.

b. De Zoon wil krachtens Zijn ambt de rokende vlaswiek niet uitblussen. Bedenk aan wie Hij de vruchten van Zijn liefde schenkt. We zien Abraham, de vader der gelovigen, in Hebr.11 geflankeerd door Rachab, Gideon en Simson.

c. De Geest is krachtens Zijn ambt Trooster, en Hij komt onze zwakheden mede te hulp.

2. Oorzaken kunnen liggen in de ziekte en zwakte van het lichaam, waarbij de satan in zijn boosaardigheid stof in de ogen strooit, zodat we geen weg meer zien.

3. De belangrijkste oorzaak is onze onwetendheid, die net als duisternis vrees met zich meebrengt. Veel valse vrees komt voort, zo schrijft Sibbes, vanuit de onwetendheid van de genadige gezindheid van Christus. "Ze hebben een denkbeeld van Hem gevormd alsof Hij iemand is die ons probeert te vangen op allerlei dingen die Hij tegen ons kan gebruiken". "Als Christus niet genadig zou zijn ten aanzien van onze zwakheden, dan zou Hij geen volk hebben om Hem te dienen".

Dit alles wil niet zeggen dat we onze zwakheden in bescherming mogen nemen. "Nu ja, je bent nu eenmaal en je blijft nu eenmaal altijd een mens". Nee, onze zwakheden dienen ons dagelijks voor God te verootmoedigen, ze zijn het voorwerp van het dagelijks 'in de dood geven', opdat het leven van Christus in ons sterfelijk vlees geopenbaard zou worden. Nadrukkelijk waarschuwt Sibbes te-

gen het zondigen tegen beter weten in, het bewust toegeven aan onze zwakheden. Als de worsteling van Paulus, zoals hij die verwoordt in Rom.7, gaat ontbreken: "Maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds" En dat terwijl hij een vermaák in de wet Gods heeft naar de inwendige mens. Als deze strijd gaat ontbreken en metterdaad ontbreekt, dan verdwijnt de vrede uit het hart, moet God Zijn Aangezicht verbergen en benemen we onszelf elke troost. Dat ligt dan niet aan de Heere, maar aan onze toegeeflijkheid, onze lusteloosheid, ons vriendschap sluiten met de zonde. Als u moet klagen over gebrek aan 'leven aan uw ziel' ..., is er geen oorzaak? Dat is niet het laatste woord wat gezegd hoeft te worden. "Als wij somtijds uit zwakheid in zonde vallen zo moeten wij aan Gods genade niet verwachten, noch in de zonde blijven liggen..." Veroordeel uzelf en werp u op Gods genade in Christus, herinner u de mildheid van Christus die de rokende vlaswiek niet zal uitblussen.

Graag eindig ik dit keer met een citaat, enkele regels die hij in dit verband schrijft: "Wij moeten tot onze troost weten dat Christus niet alleen gezalfd is tot Zijn grote werk om Middelaar te zijn wat betreft onze 'kleinere' zonden, maar voor de grootste! Als we maar een vonkje waarachtig geloof hebben om Hem zo aan te grijpen. Daarom, als er een gekrookt riet is, laat hij zich niet uitzonderen, als Christus hem niet uitzondert: "Komt allen tot Mij, die vermoeid en belast zijt...", Matth.11:28.

Waarom zouden we niet gebruik maken van deze genadige gezindheid? Alleen dáárom zijn we arm, omdat we onze rijkdom in Christus niet kennen! Geloof Christus in tijden van verzoeking, van aanvechting, en niet de duivel; geloof de waarheid als zodanig, luister niet naar een leugenaar en een moordenaar".

MJK

nemen, vandaar dat ik alles met niet letterlijk citeer. Ik stip het slechts aan, omdat over elke heilsfeit en haar betekenis veel meer geschreven kan worden.

a. de nederige geboorte van Christus. Zie voor het nut vraag en antwoord 36 van onze H.C. kortom Christus begint, daar waar ik ook begonnen ben. Is het niet onze nood dat wij in onze zonde ontvangen en geboren zijn? Het werk van Christus zet in bij het eerste bederf.

b. zijn lijden.

Zie vragen 37 t/m 44. De H.C. benadrukt vooral het plaatsbekledend werk van Christus voor de Zijnen. Bij elke 'stap' die Christus doet in Zijn lijden en sterven horen we het mijnen des geloofs om zo de bate des geloofs er uit te halen. Hoe Hij de toorn Gods op Zich heeft genomen, om zo Zijn Kerk van de eeuwige verdoemenis te verlossen. Hoe Hij gestaan heeft voor de wereldlijke rechter, om zo Zijn Kerk te bevrijden van het strenge oordeel Gods. Hoe Hij door Zijn kruisiging, de vervloeking op Zich geladen heeft. Hoe Hij met de dood voldaan heeft aan het recht van God. Hoe Zijn begrafenis de werkelijkheid daarvan bevestigd heeft. Hoe Hij neergedaald is in de hel, om Zijn Kerk van alle helse benauwdheid en pijn te verlossen. Vraag 43 wijkt enigszins af van de andere vragen. De andere vragen handelen vooral over het verzoenend werk van Christus. Vraag 43 handelt over de effectuering van Christus offerande en dood. Namelijk dat in Zijn kracht de oude mens gekruisigd, gedood, begraven wordt. Kortom de heiligende kracht uit het offer en de dood van Christus.

c. zijn verhoging, m.n. zijn opstanding en zijn hemelvaart.

Zie voor het nut vraag 45 en 49 van de H.C. Ook in de weg van Zijn verhoging benadrukt de Catechismus het nut. Als de Opgestane Levensvorst kan Hij het verworven heil uitdelen. Wekt Hij Zijn Kerk op tot een nieuw leven, is Hij een zeker pand van hun zalige opstanding. Als de ten hemel gevaren Middelaar is Hij de Voorpraak bij de Vader, het Hoofd van Zijn Kerk. Zittende ter rechterhand Gods giet Hij Zijn Geest uit in Zijn lidmaten.

d. zijn wederkomst.

Vraag 52 valt op dat de onderwijzer vraagt 'Wat troost u', dus niet 'Wat nut u?' Dit heilsfeit moet immers nog plaatsvinden. De vraag doet de leerling vooruit blikken.

De betekenis van de heilsfeiten voor het geloofsleven (2)

De vorige keer hebben we het historisch karakter van de heilsfeiten benadrukt en een korte omschrijving gegeven van het geloofsleven. Nu wil ik

met u nagaan welk nut ieder heilsfeit heeft. Ik wil dit doen aan de hand van de Heidelberger Catechismus. Ieder van u kan de catechismus ter hand

De beleving van het nut van de heilsfeiten

De vraag die ik onder dit kopje wil stellen is: in hoeverre beleefd de gelovige de betekenis van de heilsfeiten? En hoe wordt dit beleefd? Over het laatste lopen de meningen uiteen. Er zijn er die stellen dat de heilsfeiten beleefd worden in dezelfde chronologische volgorde, zoals ze werkelijk in het leven van de Middelaar voltrokken zijn, met andere woorden: iemand beleefd eerst kerst en daarna Goede Vrijdag enz. Anderen daarentegen spreken dit tegen en maken daar bezwaar tegen en wijzen op het gevaar dat iemand 'uitgeleerd' kan zijn in kerst en dat je daarin nooit opnieuw en dieper onderwezen hoeft te worden. Ik denk als beide vertegenwoordigers van hun visie aan één tafel zouden zitten, dat ze tot elkaar zouden kunnen komen. Beide maken ernst met de schriftuurlijke oproep om op te wassen in kennis en de genade van de Heere Jezus Christus. Het één sluit het andere niet uit. We moeten altijd bedenken dat er in de beleving van de gelovige altijd iets onnaspeurlijks is te bemerken. Waar wel iets meer over gezegd kan worden is de eerste vraag die ik stelde: 'In hoeverre beleefd de gelovige de betekenis van de heilsfeiten? Daarvoor kunnen we terecht in de Schrift. Ik denk aan de bijbelse uitdrukking, waarin duidelijk een bevindelijke geloofsbetrokkenheid op een bepaald heilsfeit in uitkomst komt. Bijv. 'Ik ben met Christus gekruisigd' (Gal. 2:20), 'Wij zijn dan met Hem begraven' (Rom. 6:4), 'Hij heeft ons mede opgewekt en mede gezet in de hemel' (Efeze 2:6), aan deze uitspraken zouden er nog vele toegevoegd kunnen worden. Al deze uitspraken zijn geloofsbelijdenissen, waarin de geloofsvereniging met Christus en Zijn daden duidelijk tot uiting komen.

Kanttekenaren over Efeze 2:6

Het is onmogelijk om in het kader van deze inleiding op alle facetten van de verschillende uitdrukkingen in te gaan, daarom wil ik mij beperken door met u twee schriftplaatsen met de kanttekeningen te lezen. Allereerst Ef. 2 vers 5 e.v. "en heeft ons mede levend gemaakt met Christus". Bij deze schriftplaats zeggen de kanttekeningen: "Want als Christus, die om onze zonden wil gestorven was, is opgewekt, zo heeft Hij niet de daad betoond, dat Hij de schuld onzer zonde en het lichaam der zonde teniet had gedaan". Nu komt het (K.V.):

"Hetwelk Hij eerst voor ons en daarna ook in ons heeft volbracht uit kracht zijns doods en zijner opstanding. Hoe dan?

1. Als Hij ons het geloof heeft geschonken
2. Door het geloof heeft gerechtvaardigd
3. Door Zijn Geest heeft vernieuwd.

Kanttekenaren over Rom. 6:3 e.v.

Vervolgens wil ik kijken naar Rom. 6:3 e.v. met name 5 en 6: "Want indien wij met Hem een plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding, dit wetende, dat onze oude mens met Hem gekruisigd is, opdat het lichaam der zonde teniet gedaan worde, opdat wij niet meer de zonde dienen". Ik heb deze tekst gekozen omdat heel de gang van de Borg samengevat wordt in de uitdrukkingen 'in de gelijkmaking Zijn doods en in de gelijkmaking Zijner opstanding'. Het gaat om de toepassing van het heil, dat Christus in de weg van Zijn vernedering en verhoging heeft verworven. Met het beeld van de inplanting wil de apostel Paulus aangeven dat we aan Christus gelijk gemaakt worden in de gelijkmaking Zijn doods en Zijner wederopstanding. In welke weg wordt dit heil toegepast door de Heilige Geest? Wij willen dit verwoorden met de uitleg van onze kanttekenaren.

Vs. 3 - het in Christus gedoopt zijn, betekent in zijn dood gedoopt zijn. Hier wordt de doop aangewezen als het sacrament, dat de inlijving in Christus verzegelt. Let wel het gaat hier om de doop, die volgde op de belijdenis des geloofs. De kanttekenaren zeggen daar het volgende van: Allereerst benadrukt zij het voorwerpel element van wat de apostel Paulus hier zegt. Met andere woorden 'Christus voor ons'. De Kerk heeft gemeenschap aan de dood van Christus, waardoor alle zonden voor God verzoend zijn. Vervolgens gaan de kanttekenaren bij deze teksten uitleggen hoe 'Christus in ons' of liever gezegd Christus' dood en opstanding in ons worden toegepast, door het werk van de Heilige Geest. Immers zo betuigen zij, door Christus' dood zijn niet alleen de zonden verzoend, maar is ook de Heilige Geest verworven, Die de verworven weldaden in de heilsfeiten gaat uitwerken in het leven van een zondaar. In de toepassing van de heilsfeiten (laat ik het nu eens zo mogen noemen), onderscheiden onze

kanttekenaren dan drie trappen in de wedergeboorte (wedergeboorte bedoeld zowel in engere als in ruimere zin).

1e trap wordt genoemd naar aanleiding van 'In Christus dood gedoopt zijn'. Als de Heilige Geest dat toepast, dan doet hij dat in het uur van de wedergeboorte. Door de werking van de Heilige Geest wordt de werking van de verdorvenheid, die in ons is, haar leven of heersende kracht ontnomen.

2e trap vs. 4. 'Wij zijn dan met Hem begraven' de toepassing van de Heilige Geest is de toeneming en de volharding in de doding van de zonden in ons, gelijk de begrafenissen ener volharding was van de dood van Christus. 3e trap is n.a.v. de zinsnede 'gelijkerwijs Christus uit de doden is opgewekt tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in de nieuwigheid des levens zouden wandelen'.

Namelijk dat wij de kracht ontvangen hebben om voortaan in nieuwigheid des levens, dat is, in heiligheid en reinheid te wandelen.

Ds. K. Visser.

GBS schenkt Bijbels in diverse talen

LEERDAM - Het bestuur van de Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) heeft besloten om ruim 24.000 buitenlandse Bijbels kosteloos beschikbaar te stellen aan diverse organisaties. De grootste partij, 15.500 Bijbels, is bestemd voor Rusland. Het merendeel van deze Russische Bijbels wordt verspreid via de Stichting Friedenstag Nederland. Verder gaan er Bijbels in het Engels en Duits naar de Nederlandse Stichting Ondersteuning Gereformeerd Onderwijs in Oost-Europa (OGO). De OGO ondersteunt het gereformeerd schoolonderwijs in Hongarije, Roemenië en Oekraïne.

Het Deputaatschap voor Bijbelverspreiding, uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten ontvangt 5.000 Engelse Bijbels. Deze worden door de commissie Dordrecht gebruikt voor verspreiding onder Ghanezen. Als men een schriftelijke cursus heeft afgerond, ontvangt men een Bijbel.

Voor het werk van de Stichting Hulp aan Verdrukte Christenen in Roemenië (ds. Van der Want) zijn Roemeense Markus-evangelien en Hongaarse Bijbels beschikbaar gesteld.

Bijbels in het Frans, Duits, Engels, Portugees en Arabisch en Tamil-evan-

gelien zijn geschonken voor verspreiding onder asielzoekers in Nederland. Tenslotte zijn er Spaanse, Franse en Hongaarse Bijbels gegeven ter verspreiding in respectievelijk Zuid- en Midden Amerika, Afrika en Roemenië.

Chr. Geref. Bezinningskring binnen de classis Leeuwarden

Op D.V. 17 januari 1997, hoopt Ds. H. Polinder van Genemuiden een onderwerp te behandelen voor de donateurs en belangstellenden.

Onderwerp: "Zijt dan nuchteren, en waakt in de gebeden".

Plaats: Chr. Geref. Kerk
te Damwoude.

Aanvang: 19.45 uur.

Theologie studeren in Apeldoorn?

- info-middag 1997 -

In Apeldoorn is een theologische universiteit gevestigd, die sedert jaren de opleiding is zowel voor aanstaande christelijke gereformeerde predikanten als voor vele andere jongeren die theologie willen studeren met de gereformeerde belijdenisgeschriften als uitgangspunt.

In het brede geheel van de theologische opleidingen in Nederland neemt Apeldoorn een duidelijk, eigen plaats in. Graag nodigen wij allen die toekomstplannen in de richting van de theologie hebben uit om de info-middag aan onze Theologische Universiteit in Apeldoorn te bezoeken. Men kan zich dan precies op de hoogte stellen van het principiële uitgangspunt van deze opleiding, het studieprogramma, de rechten en plichten, de beroepsperspectieven van de studie,

de studentenactiviteiten, de mogelijkheden van kamerhuur, etc. Alle mogelijke en onmogelijke vragen kunnen worden gesteld. De info-middag staat gepland op D.V. vrijdag 24 januari 1997, aanvang 14.30 uur. Zowel de hoogleraren als de docent van de vooropleiding (Grieks en Latijn) zullen dan aanwezig zijn.

Ook hoopt drs. A. Baars een mini-college te geven, om een 'blik in de keuken' te bieden.

Laten belangstellenden zich van tevoren melden, schriftelijk of telefonisch. Het adres van de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken te Nederland is:

Wilhelminapark 4, 7316 BT Apeldoorn, tel. 055 5213156.

Namens het college van hoogleraren, Prof. dr. H.G.L. Peels, rector h.t.

BEWAAR HET PAND INHOUD 31e JAARGANG JAAR 1996

MEDITATIES		Blz.		
Richteren 16 : 28,29a	Ds M.Vlietstra	103	Lessen uit het verleden (2)	90
Job 42 : 4b	Ds M.Vlietstra	163	Ds G.J.Capellen	
Psalm 25 : 3a	Ds P.van Zonneveld	195	Bidz zonder ophouden	158
Prediker 7 : 29b	Ds P.van Zonneveld	111	Ds J.H.van Dijk	
Jesaja 1 : 18	Ds P.van Zonneveld	171	De toeigening des heils	2
Jesaja 40 : 1,2	Ds M.Vlietstra	1	Ds H.C. van der Ent	
Jesaja 40 : 1,2	Ds M.Vlietstra	9	"Want Een is uw Meester, namelijk Christus."	154
Jesaja 40 : 3,4	Ds M.Vlietstra	19	Ds H.van der Ham	
Jesaja 40 : 11	Ds M.Vlietstra	27	Ds F.Bakker 1919-1965 (1)	98
Jesaja 40 : 11a	Ds M.Vlietstra	35	Ds F.Bakker 1919-1965 (2)	104
Jeremia 17 : 9	Ds P.van Zonneveld	119	Ds F.Bakker 1919-1965 (3)	114
Jeremia 23 : 24a	Ds P.van Zonneveld	151	Ds F.Bakker 1919-1965 (4)	122
Ezechiël 36 : 32a	Ds P.van Zonneveld	127	Ds F.Bakker 1919-1965 (5)	131
Mattheus 27 : 24	Ds M.Vlietstra	43	Ds F.Bakker 1919-1965 (6)	142
Mattheus 28 : 20	Ds M.Vlietstra	87	Ds A.van Heteren	
Lukas 24 : 31,32	Ds L.W.van der Meij	67	Het jaar 1996	4
Lukas 24 : 50,51	Ds L.W.van der Meij	79	Ons kind heeft een verstandelijke handicap (1)	6
Johannes 10 : 11b	Ds M.Vlietstra	35	Ons kind heeft een verstandelijke handicap (2)	10
Handelingen 1 : 6b	Ds P.van Zonneveld	139	Ons kind heeft een verstandelijke handicap (3)	20
1 Korinthe 15 : 8	Ds M.Vlietstra	60	Ons kind heeft een verstandelijke handicap (4)	36
1 Korinthe 16 : 14	Ds P.van Zonneveld	187	Ons kind heeft een verstandelijke handicap (5)	55
2 Korinthe 1 : 3,4	Ds M.Vlietstra	95	Ons kind heeft een verstandelijke handicap (slot)	63
Galaten 2 : 20b	Ds M.Vlietstra	51	Altijd biddag	44
1 Thessalonicensen 5 : 18a	Ds P.van Zonneveld	179	Een verontrustend euthanasierapport	197
1 Thimotheus 1 : 15m	Ds P.van Zonneveld	203	De zondag bedreigd	208
			Th.Heystek	
			Jeugdzondag	131
			Ds M.J.Kater	
			Richard Sibbes (1)	143
			Richard Sibbes (2)	157
			Richard Sibbes (3)	174
			Richard Sibbes (4)	182
ARTIKELLEN				
Ds J.P.Boiten				
Materialisme	200			
Ds P.den Butter				
Lessen uit het verleden (1)	82			

Richard Sibbes (5)	188
Richard Sibbes (6)	196
Ds R.Kok	
2 Koningen 36 : 2 en 3,	
openingswoord ontmoetingsdag.	71
Ds W.F.Laman	
Practica (1)	32
Practica (2)	39
Practica (3)	46
Practica (4)	52
Practica (5)	60
Practica (6)	91
Ds L.W.van der Meij	
Zonde- en Christuskennis in het pastoraat (1)	15
Zonde- en Christuskennis in het pastoraat (2)	23
Zonde- en Christuskennis in het pastoraat (3)	28
Zonde- en Christuskennis in het pastoraat (4)	47
Ds A. Moerkerken	
De slag om onze kinderen	180
Ds H.Polinder	
De zekerheid van het geloof bij de Erskines (1)	56
De zekerheid van het geloof bij de Erskines (2)	64
De zekerheid van het geloof bij de Erskines (3)	75
Matthew Henry (1)	106
Matthew Henry (2)	115
Matthew Henry (3)	123
Matthew Henry (slot)	133
Drs G.R.Procee	
De prediking van het heil	70
Ds D.Slagboom	
Nederlandse Geloofsbelijdenis (82)	11
Nederlandse Geloofsbelijdenis (83)	22
Nederlandse Geloofsbelijdenis (84)	30
Het lied van Debora (1)	37
Het lied van Debora (2)	53
Het lied van Debora (3)	61
Het lied van Debora (4)	80
Het lied van Debora (5)	88
Het lied van Debora (6)	96
Het lied van Debora (7)	112
Het lied van Debora (8)	120
Het lied van Debora (9)	128
Het lied van Debora (10)	140
Het lied van Debora (11)	172
Geestelijk weerbaar in onze tijd	152
Om het Woord der waarheid (1)	183
Om het Woord der waarheid (2)	189
Om het Woord der waarheid (3)	198
Om het Woord der waarheid (4)	206
Ds M.C.Tanis	
1 Samuel 23 : 15 t/m 18, slotwoord ontmoetingsdag	73
De zegengroet	99
Ds J.Veenendaal	
Een goed medicijn uit de apotheek des Woords	107
Edwin Visser	
Bijbelstudie per post voor Egyptische Christenen	168
Ds K.Visser	
De heilsfeiten en haar betekenis voor het geloof (1)	204
Ds P.van Zonneveld	
Weerstaan en toch niet weerstaan (1)	156
Weerstaan en toch niet weerstaab (2)	164

KERKNIEUWS

19 januari 1996 Middelharnis, afscheid Drs A.Baars	2,13
---	------

13 april 1996 Sliedrecht-Bethel, ontmoetingsdag	v.a.36
24 april 1996 Schiedam, bevestiging en intrede Ds A.G.Boogaard	52,84
22 juni 1996 Apeldoorn, schooldag	80
7 juli 1996 Driebergen, afscheid Ds P.den Butter	112,125
31 juli 1996 Elburg, zendingsdag	104
22 augustus 1996 Middelharnis, bevestiging en intrede Ds P. den Butter	120,144
7 september 1996 's Gravenhage Schevingen, herdenkingsbijeenkomst t.g.v. het 50-jarig bestaan	165
's Gravenhage Scheveningen, 's Heeren werk in het midden der jaren 1946-1996	169
14 september 1996 Kampen, ontmoetingsdag	v.a.96
18 oktober 1996 Rijnsburg, bevestiging en intrede Ds W.N.Middelkoop	164
20 september 1996 Heerde, afscheid Ds J.Slagboom	166
27 september 1996 Soest, bevestiging en intrede Ds J.Slagboom	167

PERSONEN

Prof.Dr B.J.Oosterhoff	10
Prof.Dr W.H.Velema	20
Ds J.Slagboom	25,92,164
Ds H.Wubs	28
Dr P.J.Buijs	40
Drs C.W.Buijs	148,196

VARIA

Nieuw initiatief van kerken inzake maatschappelijk werk	7
Zendingsdeputaten, afscheid Drs W.van Heest	7
Militairen in het buitenland	7,49
Chr.Geref.Bezinningskring	
binnen de classis Leeuwarden	7,41
Theologie studeren in Apeldoorn?	15
Themadag Urk 17 februari 1996	16
Samenwerking "Woord en Daad" en "De Bijbel in elk huis"	24
Gezamenlijke actie voor Hongaarse Christelijk Onderwijs van start	24
GBS en CBB geven Bijbel voor blinden en slechtzienden uit	25
Welkom op het Binnenhof	33
Aktie voor vrijlating van Chinese Christenen	40
Hulp Hongaars christelijk onderwijs	40
Slotdag Jongerenzendingsjaar op 18 mei 1996	40,84
Woord en Daad start actie voor straatkinderen	40
SGP-Jongerendag over "Brandpunt Jeruzalem"	48
"Een Handreiking"	48
COGG benoemt voorlichter	48
Conferentie over vluchtelingenwerk en de Christelijke gemeente	49
Stichting Schuilplaats	52
Haamstede conferentie 1996	65,100
Zomerschool Groningen "Moslims en het Evangelie"	65
Massale Psalmzangavond 19 april 1996	
Sliedrecht-Bethel	65
Jaarvergadering V.G.S. 11 mei 1996	76
De betrouwbaarheid van de Bijbel, kritiek van Dr Loonstra weerlegt	76
Pinksterappel 27 mei 1996	83
Militairen in Seedorf/Zeven	93
Opvoeding en geloofsopvoeding in de huidige samenleving	100

Evangelisatie conferentie	100
Islamitisch hof veroordeelt Koeweitse christen ter dood	108
GLIAGG, dringend verzoek voor eenmalige steun	108
Vormingscursus 1996-1997	109
Actie voor vrijlating van christenen in Saoedi-Arabië	109
Deputaten Buitenlandse Zending, twee benoemingen	117
Deputaten voor het Contact met de Kerkjeugd (28-9-1996)	117
Dag over Gemeente Contacten Oost-Europa	125
Ontmoetingsdag "jonge" weduwen en weduwnaren	125
Stichting Gehandicaptenzorg van de Gereformeerde Gemeenten	125
De betrouwbaarheid van de Bijbel	134
Chr.Geref.Bezinningskring binnen de classis Leeuwarden	134
Vormingscursus 1996-1997	135
Grote nood in Colombia	135
Aktie ten gunste van ter dood veroordeelde Christen	135
Kerken in Oost-Europa terug bij "af"?	146
Landelijk Comité ter voorbereiding van ouderlingen- en diakencinferenties der Chr.Geref.Kerken in Nederland conferentie d.d. 5 oktober 1996	147
CSFR viert negende lustrum	147
Telefonisch spreekuur voor ambtsdragers (GLIAGG)	148
Deputaten voor het Contact met de kerkjeugd, conferentie d.d. 28 september 1996	148
Mystiek in de Nadere Reformatie: een (on)gezonde zaak?	160
Tijdelijk in het buitenland verblijvende militairen	160
Hervormingsavond 26 oktober 1996	161
Ontmoetingsdag 'Jonge' weduwen en weduwnaren	161
GBS belegt 31e Toogdag in Barneveld	161
Bijbel in gesproken vorm nu compleet, gezamenlijk project van GBS en CBB	161
Regio-bijeenkomst: Contact orgaan Gereformeerde	169
Gezindte in Middelburg	169
Regionale forum-en discussiebijeenkomst in Middelburg	169
LCJ Jeugdappel, zaterdag 19 oktober 1996	169
Trabantactie voor Hongarije van start	169
School in Dundas	175
Start Reformatorische HEAO	175
Stichting OGO	175
LCJ, breng je burens de boodschap	175
Jaarverslag Gereformeerde Onderwijzers & Lerarenvereniging	175
Stichting Studie der Nadere Reformatie	176
Kinderboeken, Hun invloed en hoe ze te beoordelen?	184
Najaarsconferentie Evangelie & Moslims	185
Stichting Shaare Zedek	185
Woord en Daad komt met nieuw jongerenblad	186
Deputaten Geestelijke Verzorging	208
Militairen der Chr.Geref. Kerken in Nederland	208
Cambodja nieuws	209
VOOR U GELEZEN	
Lambertus Myseras	200

BOEKBESPREKINGEN

J.A.Baaijens	Laat je redden!	93
Rover Backhouse	Atlas van Jeruzalem	50

Uitgeverij De Banier	Kinderboeken	101
F.van Beek	Gewoon meedoen	101
Marie Beijnum,	De oorlog achter de oorlog	141
Bart Jan Spruyt		141
Nel Benschop	De nacht gaat weer voorbij	201
A.P.Bijl	Een Prince van Oraengien	193
Ds C.den Boer	2 Korinthe 1-6, deel 1	57
	2 Korinthe 7-13, deel 2	110
Horatius Bonar	Als Gods kinderen lijden	77
Thomas Boston	Die gevangenen vrijheid schenkt	191
	De viervoudige staat	191
Wilhelmus a Brakel	Het gebed en geestelijke oefeningen	77
Wim Broos	Oorlog op nooitgedacht	94
John Bunyan	Licht voor hen, die in duisternis zitten	76
	De Heilige Oorlog	162
Ds P.den Butter e.a.	Leven en Licht	192
Drs P.Cammaraat	Leren en Leven, Handboek voor bijbelonderwijs	177
Arnold Dallimore	Charles Haddon Spurgeon	49
Prof.Dr A.Th.van Deursen	De Bataafse Revolutie	176
Mr J.W.A.van Dommelen e.a.	Echtscheiding, een onmogelijke werkelijkheid	149
J.W.W.Dooijeweert	Vonkjes van een heilig vuur	85
Ds J.T.Doornebal	Hoogten en diepten	?
Prof.J.Douma e.a.	Polio, een gesprek hervat	109
Wulfert Floor	Uit het zaaivat	33
Dr H.Florijn	Oude paden	192
Sallie Rochester Ford	Mary Bunyan	49
Jan Geense	Uit genade zalig geworden	33
Dr J.van Genderen & Ds J.H.Velema, red.	Vorming en verdieping	136
Guido Gezelle	Aleer het licht ten avond raakt	176
Dr Ir J.van der Graaf e.a.	Verder leren	110
Dr W.de Greef	De Ware Uitleg	85
J.J.Groen en Zoon	Honingdroppels	192
Ds J.E.de Groot	Kernteksten uit Handelingen	193
Halgrimur	In de schaduw van Uw kruis	57
Ds H.van der Ham	Een wolk van getuigen	41
Ds C.Harinck	De charismatische beweging	201
Ds W.Harinck	Tien geboden voor tieners	77
Matthew Henry	Roemen in het kruis	50
Uitg.den Hertog B.V.	Verhoor mij	41
	Verootmoedig mij	41
H.Hille	De Zilvermid van Schoonhoven	41
H.Hille en J.M.Vermeulen	In de schaduw van het kerkelijk leven	41
Ds C.de Jongste red.	Zalig moet men noemen	136
Ds G.S.A.de Knecht e.a.	"Voor hart en huis"	192
J.A.Koetsier-Schokker	Maaïke en Marijke en een nieuw klasgenootje	170
	Maaïke en Marijke helpen Bram	170
Dr H.F.Kohlbrugge	Een commentaar op Psalm 45	176
	Hebreen 10-13, Schriftverklaringen	191

	Een Lied der Liefde	201
LCJ	Jaarboek 1996	191
LVGS/SGP jongeren	Een viertal info-schetsen	85
Ds W.C.Lamain	Voor Stille Uren	66
J.D.van Leeuwen	Uitleg van de berijmde Psalmen	16
D.Martyn Lloyd-Jones	Verklaring van de brief aan de Romeinen, deel I	192
	Zijn verborgen omgang vinden	192
	Eeuwige redding	192
	Het hart van het Evangelie	192
Jodocus van Lodenstein	Hem tot Koning	192
M.Luther	Woorden van Luther	201
J.H.Mauritz red.	Een lichaam, vele leden	93
H.Natzijl en H.J.van Dijk	Zoete banden die mij binden	8
C.L.M.van Noort	De stoel van Peter is leeg	57
Drs B.Oosterom	Kernteksten uit de eerste brief van Johannes	193
Ds W.Pieters	Wonderlijke gebeurtenissen	77
Ds J.J.Poort	Eilanden waar Paulus was	110
Christien de Priester	Het hoogste Goed	176
Charles Ryle	Kaf of koren?	50
Prof.Dr K.Schilder	Verzamelde werken 1940-1941	162

Drs J.H.Schrijver	Korte geloofsleer	110
Julia Shuken	Dag van de Oostenwind	117
Ds C.Smits	De Heidelbergse Catechismus	191
Ds C.Snoei	Kernteksten over Zending	193
Drs C.Stam	Lessen in de Heidelbergse Catechismus	8
Dr J.Stolk	Nu je op school zit	93
Dr C.A.Tukker	Water putten, deel 1	135
L.J.van Valen	Herauten van het kruis	192
Herman Veenhof	Srebenica, oorlogsdagboek van Piet Hein Both	135
Ds H.Veldhuizen	Kernteksten over de gemeente	103
Ds J.H.Velema	Kernteksten uit Jozua	193
Ds J.van der Vlies	Het Troostboek; De Heidelbergse Catechismus Zondag 15-22	29
	Het Troostboek; De Heidelbergse Catechismus Zondag 23-33	206
L.Vogelaar red.	Komt kinderen, hoort naar Mij	66
Ds L.Vroegindewij	Vraag maar	148
Jacqueline van der Waals	Een lichtglans van hierboven	77
Thomas Watson	De waarachtige bekering	186

Jaarvergadering gereformeerde onderwijzers en lerarenvereniging

Op D.V. zaterdag 11 januari 1997 hoopt het bestuur van de G.O.L.V. een jubileumbijeenkomst te houden vanwege het 75-jarig bestaan (1921-1996). Deze bijeenkomst wordt gehouden in de aula van gebouw Alpha van het Driestar College te Gouda, Ronsseplein 1 en zal aanvangen om 10.00 uur. Hoofdspreker voor deze morgen is Prof. Dr. J.M.G. Leune, voorzitter van de Onderwijsraad. Hij hoopt een lezing te houden met als titel: "Is er in het hedendaagse onderwijsland plaats voor bijzonder onderwijs?" Verder zal de voorzitter, de heer A. Karens een kort herdenkingswoord uitspreken, terwijl Drs. D. Vogelaar een referaat hoopt te houden onder de titel: "G.O.L.V. in de branding van deze tijd".

Ter afwisseling zal er een muzikaal intermezzo zijn, waarna er een kort interview volgt met de beide hoofdsprekers. Rond 12.45 uur zal Ds. M. Golverdingen, voorzitter van de Vereniging Gereformeerd Schoolonderwijs de morgen besluiten. Na afloop van de morgenbijeenkomst is er gelegenheid gezamenlijk een maaltijd te

gebruiken in bovengenoemd gebouw. In de hal bij de aula staat een kollektibus voor Stichting O.G.O., waarvoor we vrijblijvend een gift vragen. We vertrouwen erop dat velen als afsluiting van ons jubileumjaar van onze G.O.L.V.-75 jaar blijf zullen geven van hun belangstelling. Ook belangstellenden buiten het onderwijs zijn van harte welkom.

Namens het bestuur,

A. Karens, voorzitter

A. Hoogendoorn, secretaris.

GLIAGG De Poort

Elke maandag van 13.00 tot 14.00 uur is er op al onze vestigingen een: telefonisch spreekuur voor ambtsdraggers die in hun ambtelijk werk te maken hebben met psychische, psychiatrische en relatie- en gezinsproblematiek. Vragen als "hoe ga ik om met dergelijke problematiek en wat zijn de verwijsmogelijkheden" kunnen besproken worden met de dienstdoende hulpverlener. De telefoonnummers van de vestigingen zijn:

Amersfoort 033 - 4 55 94 09
Dordrecht 078 - 6 31 50 40
Zwolle 038 - 4 23 03 00

Boekbesprekingen

D.M. Lloyd-Jones, **Onuitsprekelijke vreugde**, over het werk van de Heilige Geest, 258 blz., f 34,50, Uitgeverij De Banier - Utrecht.

Naast de waardevolle dingen in dit boek voel ik mij gedrongen toch enkele kanttekeningen te plaatsen. Lloyd-Jones maakt de wedergeboorte en de doop met de Heilige Geest los van elkaar. We lezen op blz. 25: "Dat is dus ons eerste en voornaamste principe. Alles wat ik dus tracht te bewijzen is dat u wedergeboren kunt zijn en toch niet met de Heilige Geest gedoopt bent." Zijn opvatting verschilt wel met die van de pinksterbeweging waar de doop met de Heilige Geest vergezeld gaat van tongentaal. Lloyd-Jones spreekt over een sterke verzegeling waarbij de gelovige overstort wordt met extase en kracht om te dienen. De doop met de Heilige Geest is volgens de auteur een soort extra. Een opwekking wordt door de schrijver als volgt gedefinieerd: "Ik zou een opwekking willen omschrijven als: een groot aantal, een groep mensen, die op hetzelfde moment door de Heilige Geest gedoopt worden." Ook hier de nadruk op de doop met de Heilige Geest. De bijbelse opvatting over de wedergeboorte zoals die wordt verwoord in de Dordtse Leerregels hoofdstuk 3/4, artikel 12 vinden we niet in dit boek terug. Lloyd-Jones maakt van de doop

met de Heilige Geest iets bijzonders, een plus. Wie met de Heilige Geest gedoopt is, zou de strijd en aanvechting te boven zijn. Het viel mij op dat in het tekstregister Johannes 16 ontbreekt waar het gaat om het overtuigende werk van de Heilige Geest. Het werk van de Heilige Geest in de overtuiging van zonde en verlorenheid komt onzes inziens in dit boek te weinig aan de orde. We achten het beter dit boek, dat heel wat vragen oproept, niet ter hand te nemen.

Dr. H. Florijn, Uit de begintijd van de Gereformeerde Gemeenten, 150 blz., f 39,90, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen.

Dit keurig uitgevoerde boek bevat een achttal hoofdstukken waarin personen en gebeurtenissen uit de begintijd van de Gereformeerde Gemeenten aan de orde komen. Het boek is rijk geïllustreerd met een honderdtal foto's. De ondertitel luidt: "Over personen en voorvallen uit een bevindelijk kerkverband." Behandeld wordt Ds. H. Roelofsen, die niet veel geschriften heeft nagelaten. Van hem wordt een beeld geschetst vanuit zijn brieven. In een brief uit 1901 schrijft hij dat zijn dochtertje van de mazelen mocht herstellen. "De Heere heeft het goed gemaakt, had ik nu maar een hart om de Heere te erkennen, maar och! in het stuk van dankbaarheid wordt hij zo'n ellendig mens. Ik zou mij zo gelukkig bevinden als ik maar minder mocht worden dan de weldaden." Er wordt geschreven over de classis Middelburg en haar werkzaamheden van 1910-1914. Onder de ledeboerianen kwam het nogal eens voor dat leden 'geschrapt' werden. Beter was de tucht toe te passen. Er is een hoofdstuk gewijd aan Ds. W. den Hengst en zijn overgang vanuit de Gereformeerde Kerken naar de Gereformeerde Gemeenten in Nederland in Veenendaal. Het vierde hoofdstuk luidt: De Eerste Wereldoorlog (1914-1918) als dreigend zwaard des Heeren. Hoofdstuk 5 bevat predikantenportretten uit begrafenisverslagen. Er wordt in hoofdstuk 6 geschreven over Ledeboeriaanse en Kruisgezinde invloeden in de Gereformeerde Gemeenten. In hoofdstuk 7 vinden wij herinneringen van Ds. J.R. van Oordt. Tenslotte wordt een terugblik gegeven na vijftig jaar. De noodzaak van een bevindelijke prediking wordt onderstreept. De auteur is erin geslaagd een beeld te geven van de begintijd van de Gereformeerde

Gemeenten. Het is een lezenswaardig boek dat lessen biedt ook voor kerkelijk e leven in onze dagen.

J.M. Vermeulen, Het krachtigste wapen, Uit het leven van Ds. L. Gebraad, 239 blz., f 39,90, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen.

Ds. L. Gebraad heeft gearbeid in de Nederlandse Hervormde Kerk, in de Christelijke Gereformeerde Kerken en in de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Hij werd in 1894 in Dirksland geboren en overleed in 1980 te Sint Philipsland. Hij heeft mogen arbeiden in Leersum, Tholen, Capelle aan den IJssel en Sint Philipsland. De titel van dit boek ziet op het gebedsleven van de predikant. Het boek bevat veel illustraties en geeft kernachtige uitspraken van Ds. Gebraad weer. Op blz. 118 lezen wij een uitspraak die wij van harte onderstrepen: "Ik heb wel geleerd dat ik niet als dominee kan sterven en niet als dominee straks ingezameld zal worden, maar als een arme, arme bedelaar aan de troon der genade, gewassen in dat dierbare bloed van die dierbare Heere Jezus." Op blz. 134 lezen wij wat Ds. Gebraad als 75-jarige heeft uitgesproken: "Geliefden ik ben nu 75 jaar. U vraagt u misschien aan mij: 'Wens je nu altijd op aarde te blijven?' Nu, als God in mijn hart is, niet. Als God niet in mijn hart is, stel ik het uit, want dan ben ik zeer bang van de dood. Als ik iemand moet begraven en het graf zie en ze zeggen: 'Hoe moet dat nu met u, straks als u in uw kist ligt en u moet voor God verschijnen?' Och mensen, dan zal het maar niet zeggen; dan hebben ze me toch zo vast van binnen. Maar dat moet beleefd worden. Doch wanneer ik eens over dood en graf mag heen zien en op mijn Oudste Broeder. Die het graf geheiligd heeft, dan kan het. Nu, ik zou u allen toewensen dat ene

nodige en dat dierbare, dat in een drieënig God alleen kan gevonden worden." Op blz. 187 lezen wij dat waken en bidden de grootste strijdbijlen zijn tegen de boze, en ons eigen vlees en bloed. Op blz. 197 lezen wij van de wonderlijke genezing van de dochter van Ds. Gebraad die schier ongeneeslijk ziek was. Op het gebed van Ds. Gebraad is dit herstel gekomen. Hij was krachtig bepaald bij Psalm 103 "Die al uw krankheden geneest." Tenslotte willen wij een citaat geven uit een gehouden toespraak (blz. 229): "O gemeente, een duizendste minuut in de hel te zijn, zal wezen als duizend jaren. Een ogenblik in de hemel, dan zal al het leed geleden, als het gebed gebeden en alle strijd gestreden zijn. Wat zal het onderscheid groot zijn. Jonge vrienden, het kan de laatste keer wezen. We kunnen vanmiddag al gestorven zijn. Je zult zeggen: 'Man, je maakt me bang.' Nee, ik wil je niet bang maken, maar ik wens dat de Heere je bang maakt voor de zonde. Dat zou ik je toewensen. Niet bang voor mij, maar bang voor de zonde en bang voor jezelf. Heden dan, indien gij zijn Goddelijk Woord hoort, verhardt u niet, maar laat u leiden." We hebben het keurig verzorgde boek met belangstelling gelezen. Wie Ds. Gebraad heeft gekend en gehoord zal er zeker kennis van willen nemen.

D.M. Lloyd-Jones, Liefde zo Wonderbaar, De levensvernieuwende kracht van het Evangelie, 250 blz., f 37,50, Uitgeverij De Banier - Utrecht.

De uitvoerige soms wat breedsprakige preken over Colossenzen 1 werden gehouden in 1962. Zij bevatten evenwel waardevolle zaken die stof geven tot nadenken.

Reizen / Hotels / Pensions / Vakantiewoningen

Kreijkes Vakantie Idee.

18 daagse reis Egypte - Jordanië - Israël
o.l.v. Ds. L.W. van der Meij
van 25 april t/m 12 mei

Spoorslag 5, 7462 SC Rijssen, fax 0548-518233

Tel. 0548-514188

gratis gids

Plaats uw

familieberichten

in Bewaar het Pand

Stichting Bureau Kraam- en Gezinshulp

Wij hebben onze geheel nieuwe informatie-brochure voor u klaar liggen, even een telefoontje en deze wordt u toegezonden!

Wilt u kwaliteit en is er geen TV in het gezin, vraag dan hulp bij de BKG

0318 - 52 77 99

Graag tijdig bellen!

***U zoekt gezelschap
in eigen kring?***

*Laat u dan verwennen in ons
pension of huur een knus
appartement*

***Hotel-Pension
"Feijtahof"***

*een hofje waar u zich
thuis voelt.*

Inf. tel. 0577 - 492142

**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

- Wij verzorgen begravenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begrafenisfonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begraafnisverzorging Vos

Het Drie 32
3888 KE Uddel
Telefoon 0577-401689

Nieuwbouw

Evangelisch Centrum Rehobôth te Gent

D.V. februari 1997 gaat de bouw van een nieuw Evangelisch Centrum van start.

Het oude gebouw "Rehobôth" bij St. Jozef is nodig aan vernieuwing toe.

Het werk van evangelist H. Bor wordt door een stichting, die vanuit vijf Christelijke Gereformeerde Kerken is samengesteld, mogelijk gemaakt. Nu al zo'n achttien jaar.

Vele gemeenten en particulieren steunen jaarlijks dit werk. Op grond van de thans bekende raming van de totale kosten is er op dit moment nog een bedrag van f 200.000,- tekort.

Wij doen hiermede een beroep op uw milddadigheid om dit tekort hetzij door giften of door leningen weg te werken.

Giften of leningen worden rechtstreeks voor dit goede doel aangewend n.l. voor verspreiding van het evangelie van vrije genade in Oost-Vlaanderen.

Namens het bestuur van de Stichting tot bevordering van het evangelisatiewerk in Oost-Vlaanderen.

Evangelisch centrum Rehobôth (Bij Sint Jozef 5, 9000 te Gent)

Voorzitter:

ds. A. v.d. Weerd

Secretaris:

Th. Heystek
Eendrachtstraat 6
3241 CD Middelharnis
Tel. 0187-485460

Penningmeester:

J. Boer
J.C. de Backstraat 1
2988 XH Ridderkerk
Tel. 0180-421997

Gironummer:

7228502

Banknummer:

3054.12.620